

STORTINGET

Representantforslag 193 S

(2025–2026)

fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Siv Sætran

Dokument 8:193 S (2025–2026)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Pollestad, Trygve Slagsvold Vedum og Siv Sætran om mer norsk mat

Til Stortinget

Bakgrunn

Norsk matproduksjon er en grunnleggende del av landets totale beredskap og landets evne til å forsyne befolkningen i kriser og urolige tider. Den løpende produksjonen i landbruket utgjør den viktigste matberedskapen Norge har, derfor trengs det grep for å øke etterspørselen etter norsk mat både i det offentlige og i det private.

Man vet at matinnkjøp fra det offentlige er en betydelig driver for etterspørsel etter matvarer, og at offentlige innkjøp har stor betydning for markedsgrunnlaget for norske produsenter.

Det ligger et handlingsrom i det offentlige er innkjøpsregelverket til å prioritere hensyn som sikkerhet, beredskap og bærekraft. Nylige vedtatte endringer i anskaffelseslovens formålsbestemmelse og økte terskelverdier gjør det enda enklere for offentlige innkjøpere å stille krav som fremmer nasjonale hensyn, inkludert bruk av norske råvarer og norsk mat.

For å i større grad bruke dette handlingsrommet trenger man først og fremst tydelige politiske mål, og ikke minst må målene følges opp med systematisk kompetanseheving for de som gjennomfører anskaffelsene. Informasjon må gjøres lett tilgjengelig for å sikre at de politiske intensjonene kan realiseres.

Forsvaret er en av landets største innkjøpere av mat. Måten Forsvaret gjennomfører sine innkjøp på, har stor betydning både for beredskap, for matvareforsyning i krise og for markedsmulighetene til norske produsenter. Det er derfor fornuftig å sette et konkret mål for andelen norsk mat i Forsvaret, slik at rammeavtaler, logistikk og leverandørsamarbeid kan utvikles deretter. Et mål om 80 prosent norsk mat i Forsvaret vil være et viktig bidrag til både økt selvforsyning og til den nasjonale matberedskapen.

Også øvrige statlige, fylkeskommunale og kommunale virksomheter kjøper inn store mengder mat, blant annet gjennom helseinstitusjoner, kantiner, barnehager og skoler. Det vil derfor være naturlig å vurdere mål for bruk av norsk mat også her. Å etablere konkrete mål gjør det enklere å arbeide systematisk og gir innkjøpere klarere retning og bedre grunnlag for planlegging. Forslagsstillerne mener staten må gå foran og sette mål for sine virksomheter og samtidig oppmuntre øvrige offentlige forvaltningsnivå til å gjøre det samme.

Innenfor petroleumssektoren serveres det store mengder mat på norsk sokkel. Forslagsstillerne mener det må være en helhetlig nasjonal strategi for bruk av norske råvarer i denne delen av næringslivet, hvor volumene er betydelige. Bransjeavtaler mellom myndigheter og aktører på sokkelen kan være et godt egnet virkemiddel for å øke bruken av norske råvarer.

Forbrukersiden er også avgjørende. I dag har forbrukeren god tilgang på merkeordninger som viser opprinnelse på dagligvarer, men det finnes ingen tilsvarende ordning for serveringsbransjen. Folk som bestiller mat på restaurant, vet som regel ikke hvor maten kommer fra. Bruk av merkeordning i serveringsbransjen vil gjøre det enklere for gjestene å ta informerte valg, bidra til et-

terspørsel etter norske råvarer og skape mer åpenhet og sporbarhet i matverdikjedene.

Samlet sett er det behov for en helhetlig politikk som styrker etterspørselen etter norsk mat og bidrar til økt bruk av norske ressurser, både i offentlig sektor, i næringslivet og for forbrukerne.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen sette et mål om at minst 80 prosent av maten som kjøpes inn til Forsvaret, skal være norskprodusert.
2. Stortinget ber regjeringen vurdere å sette mål for økt andel norskprodusert mat i innkjøp i øvrige deler av offentlig forvaltning og sørge for at innkjøpere får nødvendig veiledning og nødvendige verktøy for å utnytte handlingsrommet i anskaffelsesregelverket.
3. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til bransjeavtaler med relevante aktører på norsk sokkel, med mål om å øke andelen norsk mat.
4. Stortinget ber regjeringen innføre en offentlig merkeordning som gjør det mulig for forbrukere å se hvor maten som serveres på restauranter og i serveringsbransjen, kommer fra, herunder vurdere å utvide eksisterende merkeordninger til også å gjelde serveringsbransjen.

19. mars 2026

Geir Pollestad

Trygve Slagsvold Vedum

Siv Sætran